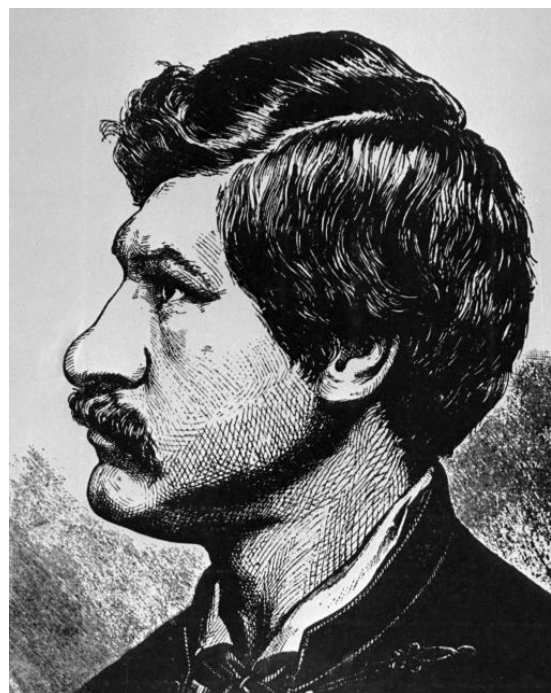

Mediální výchova a Český jazyk a literatura: Sňatek z rozumu?

Táňa Holasová
Jan Jirák

Postup při přípravě integrace

identifikace vhodných tematických okruhů →

porovnání doporučených očekávaných výstupů
(MV) a očekávaných výstupů (ČJaL) →

vymezení učiva →

tvorba výukových situací

Zvolené tematické okruhy

Český jazyk a literatura:

literární výchova

komunikační a slohová

výchova

Mediální výchova:

stavba mediálních sdělení

interpretace vztahu mediálních

sdělení a reality

Porovnání

očekávaných výstupů
(ČJaL), resp.

doporučených

očekávaných výstupů
(MV) ukázalo na řadu

styčných ploch, zvl.

v oblasti porozumění

textu a v produkci

vlastních sdělení

Příklad integrace: OV komunikační a slohová výchova a DOV stavba mediálních sdělení

MV:

- *u tištěných médií pojmenuje funkci užití grafických a dalších vizuálních prvků (písma, grafiky, fotografie)*
- *u audiovizuálních médií vnímá významy práce s obrazem (střih, detail, nájezd, zpomalení, zrychlení) a roli zvuku (např. scénické hudby)*
- *u internetových médií vnímá užívání prostředků přímého oslovení a vytváření pocitu intimity a neformálního kontaktu*

ČJaL:

- *rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj*
- *odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru*
- *v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči*

Příklad integrace: OV komunikační a slohová výchova a DOV stavba mediálních sdělení

Vymezení učiva: mediální výchova

➤ *rovina uživatelského kontaktu s médii:*

citlivost ke způsobům oslovení (užívání křestního jména, tykání, využívání poznatků o osobě, např.: data narození z facebooku), citlivost k formálnosti a neformálnosti (signalizace hierarchie, např.: podřízenost správci sítě), zdvořilost a nezdvořilost, vyhodnocování citlivosti zveřejňovaných údajů

➤ *rovina vlastní mediální produkce:*

zásady internetového dorozumívání (způsoby oslovení, respektování druhého např.: vědomí důstojnosti, formálnost, zdvořilost), zachovávání pravidel bezpečné komunikace (vyloučení citlivých údajů)

Příklad integrace: OV komunikační a slohová výchova a DOV stavba mediálních sdělení

Vymezení učiva: Český jazyk a literatura

➤ *naslouchání:*

praktické (výchova k empatii, podnět k jednání), věcné (soustředěné, aktivní), kritické (objektivní a subjektivní sdělení, komunikační záměr mluvčího, manipulativní působení projevu, zvukové prostředky souvislého projevu a prostředky mimojazykové), zážitkové

➤ *mluvený projev:*

zásady dorozumívání (komunikační normy, základní mluvené žánry podle komunikační situace), zásady kultivovaného projevu (technika mluveného projevu, prostředky nonverbální a paralingvální); komunikační žánry (připravený i nepřipravený projev na základě poznámek nebo bez poznámek, referát, diskuse)

Příklad integrace: OV komunikační a slohová výchova a DOV stavba mediálních sdělení

Výuková situace: *Oslovení – klíč pro vstup ke čtenářům
i k posluchačům*

- ❖ **Východisko:** používání oslovení v médiích (tištěných, audiovizuálních i internetových), jejich porovnání podle typu média, funkčnost apod.
- ❖ **Skupinová práce:** sledovat oslovení, která jsou užívána v daném médiu (kritéria: jazyková správnost, slovní a stylová variabilita, frekvence výskytu oslovení, u audiovizuálních médií rovina paralingvální a nonverbální, způsob kontaktování čtenáře/posluchače, neformální nebo formální zdvořilost)
- ❖ **Závěr:** význam vhodného oslovení pro pozitivní mezilidskou komunikaci, a to verbální, paralingvální i nonverbální.

Příklad integrace:

OV literární výchova a DOV stavba mediálních sdělení

Výuková situace: *Tvorba vlastního literárního textu pro webové stránky náctiletých*

- ❖ **Východisko:** zajímavé texty, např. literární deníky (Tajný deník Adriena Molea od Sue Townsendové nebo Můj tajný deník od Jacqueline Wilsonové)
 - ❖ **Analýza textu:** specifická struktura literárního díla, zejména jazyk (přiblížení se věkové skupině slovní zásobou, hovorovými prvky apod.). Odlišit deníkový záznam od literární fikce, po stránce obsahové (vybraná témata, postavy apod.) i po stránce jazykové (slovní zásoba, syntax, stylizace)
-

Tvorba vlastního literárního textu pro webové stránky náctiletých

- ❖ **Fáze tvůrčí:** *založená na zkušenostech žáků získaných při práci s texty (odstupňováno dle náročnosti)*
- 1. **„Stylisticky“ zdatní žáci:** vytváří vlastní literární deník, vycházející z osobních zážitků, ale navíc již obohacený o určité prvky fikce (zejména pro pobavení a ozvláštnění literárního útvaru?)
- 2. **Skupina žáků:** zaznamená do deníkové formy nějaký svůj zážitek, se záměrem jeho uveřejnění na vybraných webových stránkách
- 3. **Skupina žáků „vzdorujících“ literárnímu či jinému písemnému projevu:** převede vybraný text do komiksové formy, případně vybranou část děje ilustruje

Závěry: zkušenost z práce na integraci

Předností integrace je

- (a) práce s aktuálními texty, které se podílejí na utváření žákovy každodennosti (novinové a časopisecké texty),
- (b) rozšíření prostoru pro kreativní činnosti žáků (například tvorba časopisu).

Sňatek z rozumu?

- Jedním z poznatků práce na integraci je zjištění, že propojení MV a ČJL je velmi přirozené, opírá se nejen o tradici, ale i doplňující se pole zájmu (sociální komunikace, veřejná komunikace, věcná a estetizovaná sdělení).
-

Mediální výchova a Český jazyk a literatura: sňatek z rozumu?

Děkujeme za pozornost...

